

Informace z kontrolní akce 06/16 - Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Úřad průmyslového vlastnictví

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2006 pod číslem 06/16. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jan Vedral.

Cílem kontroly bylo prověřit správnost výkazů, které byly podkladem pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 344 – Úřad průmyslového vlastnictví za rok 2005.

Kontroly byly podrobeny činnosti, které byly předmětem účetnictví Úřadu průmyslového vlastnictví a které měly vliv na hodnotu kontrolovaných konečných zůstatků účtů v jeho účetní závěrce k 31. 12. 2005 jako podkladu pro závěrečný účet rozpočtové kapitoly 344 – Úřad průmyslového vlastnictví za rok 2005, včetně souvisejících skutečností.

Kontrolovanou osobou byl Úřad průmyslového vlastnictví.

Úvod

Úřad průmyslového vlastnictví (dále jen „ÚPV“) je ústředním orgánem státní správy České republiky a plní především funkci patentového a známkového úřadu. Jako orgán státní správy je gestorem mezinárodních smluv na ochranu průmyslového vlastnictví, jimiž je Česká republika vázána. Do jeho působnosti spadá i podpora rozvoje a ochrany průmyslového vlastnictví. ÚPV rovněž působí jako specializované informační centrum.

ÚPV byl zřízen dne 1. 1. 1993 zákonem č. 21/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy. V souladu s působností stanovenou zákonem č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví, ÚPV

- rozhoduje v rámci správního řízení o poskytování ochrany na vynálezy, průmyslové vzory, užité vzory, topografie polovodičových výrobků, ochranné známky a označení původu výrobků a vede příslušné státní rejstříky o těchto předmětech průmyslových práv,
- vykonává činnost podle předpisů o patentových zástupcích,
- získává, zpracovává a zpřístupňuje fond světové patentové literatury.

Poznámka: Všechny právní předpisy uváděné v tomto dokumentu jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

I. Skutečnosti zjištěné při kontrole

Nesprávnosti byly identifikovány dle jednotlivých položek účetní závěrky sestavené k 31. 12. 2005 s ohledem na jejich obsahové vymezení podle ustanovení § 4 zákona

č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu.

V souladu s ustanoveními § 20 a § 29 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), a vyhláškou č. 16/2001 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků, je cílem získávání údajů účetních závěrek za jednotlivé organizační složky státu a příspěvkové organizace jejich další zpracování v následné vícestupňové agregaci, pro kterou je důležitým předpokladem obsahová stejnorodost a správnost vymezených položek účetní závěrky, a tím srovnatelnost vykazování v účetní závěrce.

„Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol, jimi zřízených organizačních složek státu a státních fondů“ (dále jen „Výkaz o plnění rozpočtu“) členěný podle jednotlivých položek, použitý v souvislosti s výkazem „Rozvaha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací“ (dále jen „výkaz Rozvaha“) poskytuje současně také informace, které umožňují uživateli účetních výkazů posoudit změny stavu struktury aktiv a závazků, tzn. změny jednotlivých položek výkazu Rozvaha.

1. Údaje vykazované v účetní závěrce sestavené k 31. 12. 2005

U kontrolované osoby bylo ověřováno, zda účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví k 31. 12. 2005.

Tabulka č. 1 – Údaje z výkazu Rozvaha k 31. 12. 2005 (v tis. Kč)

Aktiva		Pasiva	
Stálá aktiva	447 215,55	Vlastní zdroje	455 955,42
Oběžná aktiva	15 961,77	Cizí zdroje	7 221,89
Aktiva celkem	463 177,32	Pasiva celkem	463 177,31

Tabulka č. 2 – Údaje z Výkazu o plnění rozpočtu k 31. 12. 2005 (v tis. Kč)

Rozpočtové příjmy		Rozpočtové výdaje	
Rozpočet po změnách	77 490,00	Rozpočet po změnách	155 712,00
Výsledek od počátku roku	118 019,76	Výsledek od počátku roku	155 472,25

2. Zjištěné nesprávnosti v účetní závěrce sestavené k 31. 12. 2005

Celkovou nesprávnost v účetní závěrce ÚPV v údajích, které jsou dle vyhlášky č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, a vyhlášky č. 16/2001 Sb. předávány k další agregaci pro zpracování závěrečného účtu, zobrazuje tabulka č. 3.

Tabulka č. 3 – Celková nesprávnost v účetní závěrce k 31. 12. 2005 (v Kč)

Nesprávnost v absolutní hodnotě		Celková nesprávnost v absolutní hodnotě
Rozvaha	Výkaz o plnění rozpočtu	
1 025 256,94	0,00	1 025 256,94

2.1 Hlavní příčiny zjištěných nesprávností

Na celkové nesprávnosti se podílely neprůkaznost, nadhodnocení a podhodnocení zůstatků jednotlivých položek výkazu Rozvaha v důsledku porušování platných právních předpisů, jak dokumentují následující zjištěné skutečnosti:

- podhodnocení účtu 316 – *Ostatní pohledávky* a nadhodnocení účtu 314 – *Poskytnuté provozní zálohy* o 32 285 Kč, které vzniklo tím, že ÚPV zaúčtoval na účet 314 – *Poskytnuté provozní zálohy* platby charakteru záruk a jistin, tj. jiných pohledávek z obchodních vztahů, které odpovídají obsahové náplni účtu 316 – *Ostatní pohledávky*;
- podhodnocení účtu 314 – *Poskytnuté provozní zálohy* a nadhodnocení účtu 964 – *Saldo výdajů a nákladů* o 241 681,50 Kč, které vzniklo nesprávným účtováním přijatých zálohových faktur na vrub účtu 410 – *Materiální náklady* a ve prospěch účtu 321 – *Dodavatelé* a účtováním záloh poskytnutých dodavatelům na základě těchto faktur na vrub účtu 321 – *Dodavatelé*;
- nadhodnocení účtu 321 – *Dodavatelé* a podhodnocení účtu 964 – *Saldo výdajů a nákladů* o 139 000 Kč, které vzniklo nesprávným zaúčtováním zálohové faktury (záloha na elektřinu, službu sítí a systémové služby za leden 2006) ve prospěch účtu 321 – *Dodavatelé* a na vrub účtu 410 – *Materiální náklady* v prosinci roku 2005, i když tato faktura byla zaplácena (tj. záloha byla poskytnuta) až v lednu roku 2006;
- podhodnocení účtu 245 – *Ostatní běžné účty* a podhodnocení účtu 379 – *Jiné závazky* o 783 575,44 Kč, které vzniklo nevykázáním konečného zůstatku bankovního účtu zřízeného u ČSOB. Jelikož běžný účet nebyl předmětem účetnictví, ÚPV nejenže konečný zůstatek účtu nevykázal v účetní závěrce, ale ani jej neinventarizoval. Korunový účet u ČSOB má ÚPV otevřen v souladu se „Smlouvou o mezinárodní patentové spolupráci“ a byl zřízen za účelem shromažďování poplatků od přihlašovatelů v souvislosti s mezinárodní přihláškou a předáváním těchto poplatků příslušným organizacím do zahraničí.

2.2 Ostatní zjištění

2.2.1

ÚPV nepostupoval v souladu se zákonem o účetnictví, když provedl inventarizaci účtu 031 – *Pozemky* nedostatečně, neboť nezjistil skutečný stav veškerého majetku a neověřil, zda skutečný stav odpovídá stavu tohoto majetku v účetnictví.

Kontrolou výpisů z katastru nemovitostí byl skupinou kontrolujících zjištěn pozemek, k němuž měl ÚPV v kontrolovaném období příslušnost hospodařit. ÚPV inventurou účtu 031 – *Pozemky* neodhalil existenci tohoto pozemku, neboť žádal o listy vlastnictví konkrétních pozemků, a nikoliv o výpisy všech nemovitostí, s kterými mu příslušelo hospodařit.

2.2.2

ÚPV nebyl schopen prokázat obsah účetního případu a správnost účetních zápisů provedených při účtování na základě účetních dokladů, kterými provedl účetní opravu záporného zůstatku účtu 902 – *Fond oběžných aktiv*.

Dle vyjádření kontrolované osoby byl záporný zůstatek na účtu 902 – *Fond oběžných aktiv* ve výši 40 699,70 Kč účetní chybou vzniklou na základě chybného účtování z roku 2000. Původní účetní doklad z roku 2000 však již byl skartován po uplynutí úschovni lhůty. ÚPV tak nebyl schopen prokázat správnost dopadu výše uvedených účetních operací na zůstatky účtu 902 – *Fond oběžných aktiv* a účtu 964 – *Saldo výdajů a nákladů*.

2.2.3

ÚPV v rozporu s ustanoveními zákona o účetnictví při vyúčtování zjištěných inventarizačních rozdílů u majetkových účtů 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí*, resp. 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* v celkové částce 9 430 Kč neúčtoval o vzniklých mankách na vrub účtu 460 – *Manka a škody* a ve prospěch účtu 201 – *Financování výdajů organizačních složek státu*.

2.2.4

ÚPV na účtu 123 – *Výrobky* účtuje o odborných publikacích vytvořených vlastní činností. Pro naplnění požadavku zákona o účetnictví je třeba, aby účetní jednotka stanovila jasná vnitřní pravidla pro jí aplikované účetní metody, tedy i pro způsob oceňování zásob vytvořených vlastní činností. ÚPV však vnitřním předpisem způsob, kterým jsou oceňovány odborné publikace vytvářené vlastní činností, neupravil.

2.2.5

ÚPV v průběhu účetního období roku 2005 neúčtoval v rozporu se zákonem o účetnictví o poskytnutých zálohách dodavatelům prostřednictvím účtu 314 – *Poskytnuté provozní zálohy*, ale na základě zálohových faktur nesprávně účtoval ve prospěch účtu 321 – *Dodavatelé* a na vrub účtů účtové třídy 4 – *Náklady organizačních složek státu a územních samosprávných celků*. O přijatých fakturách pak již ÚPV neúčtoval. Tento systémový nedostatek vedl v kontrolovaném období k nesprávnostem v účetní závěrce (viz bod 2.1).

3. Neprůkaznost účetnictví

Ustanovení § 8 odst. 1 zákona o účetnictví stanoví účetním jednotkám povinnost vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů. V ustanovení § 8 odst. 4 zákona o účetnictví je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné a účetní jednotka provedla inventarizaci. Výše uvedená ustanovení ÚPV porušil tím, že

- nebyl k tomuto datu zjištěn skutečný stav majetku na účtu 031 – *Pozemky* (viz bod 2.2.1), a zároveň že
- ÚPV vnitřním předpisem v rozporu s ustanovením § 33a odst. 9 zákona o účetnictví nestanovil oprávnění, odpovědnosti a povinnosti osob, které by měly připojovat podpisový nebo identifikační záznam k účtovému rozvrhu, zejména při jeho změnách. Vnitřním předpisem nebyla stanovena ani oprávnění a povinnosti osob odpovědných za zaúčtování účetního případu a upravena problematika připojování jejich podpisového záznamu k účetnímu dokladu.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem je účetnictví ÚPV v účetním období roku 2005 neprůkazné.

4. Úplnost sestavení účetní závěrky

V souladu s § 18 zákona o účetnictví a vyhláškou č. 505/2002 Sb. má příloha účetní závěrky vysvětlovat a doplňovat údaje obsažené ve výkazu Rozvaha a „Výkazu zisku a ztráty“ a obsahovat další údaje, které jsou podstatné pro posouzení majetkoprávní situace a které jsou rozhodující pro hospodaření účetní jednotky. Příloha účetní závěrky by měla také obsahovat informace o použitých účetních metodách. ÚPV však v příloze neuvedl a nevysvětlil informace o

- použitých účetních metodách,
- pronajatém majetku evidovaném na podrozvahovém účtu,
- odepsaných pohledávkách uvedených na podrozvahovém účtu,
- pohledávkách, které jsou soudně vymáhány,
- existenci běžného korunového účtu u ČSOB (viz část 2.1), který nebyl k 31. 12. 2005 předmětem účetnictví ÚPV.

5. Porušení rozpočtové kázně

ÚPV porušil rozpočtovou kázeň tím, že v rozporu s ustanovením § 25 rozpočtových pravidel prováděl v průběhu roku 2005 některé výdaje před rozpočtovým opatřením nad výši rozpočtovanou podle paragrafů a položek rozpočtové skladby, a tím v průběhu roku 2005 použil neoprávněně prostředky státního rozpočtu ve výši 1 598 555,30 Kč.

6. Vnitřní kontrolní systém

Vnitřní kontrolní systém ÚPV ovlivňující jeho účetnictví a hospodaření nebyl dostatečně účinný. Přestože činnost kontrolního systému posilovaly některé vlastní kontrolní mechanismy, tento systém nepracoval v kontrolovaném období tak, aby zabránil vzniku zjištěných nesprávností.

II. Vyhodnocení

1. Věrohodnost účetní závěrky sestavené k 31. 12. 2005

V souladu s doporučením mezinárodních kontrolních standardů INTOSAI byla nejvyšší možná míra špatné evidence, kterou uživatelé účetních výkazů mohou shledávat jako ještě přijatelnou, stanovena ve výši 2 % z hodnoty příjmů (tj. v případě ÚPV 2 360 395,33 Kč), neboť jde o veličinu, která nejpřiměřeněji charakterizuje finanční činnost této účetní jednotky. Vzhledem k rozsahu zjištěné celkové nesprávnosti v účetní závěrce ÚPV k 31. 12. 2005 (1 025 256,94 Kč) a k jejímu porovnání se stanovenou nejvyšší možnou mírou špatné evidence je zřejmé, že účetní závěrka ÚPV podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví za účetní období roku 2005 v souladu se zákonem o účetnictví a příslušnými předpisy.

2. Závěrečný účet kapitoly 344 – Úřad průmyslového vlastnictví

Účetní závěrka ÚPV sestavená k 31. 12. 2005 byla i přes nedostatky popsané v tomto kontrolním závěru spolehlivým podkladem pro sestavení závěrečného účtu kapitoly státního rozpočtu 344 – Úřad průmyslového vlastnictví za rok 2005 dle vyhlášky č. 419/2001 Sb. Všechny zjištěné nesprávnosti u kontrolované osoby byly v závěrečném účtu agregovány v číselných sestavách.

Celková nesprávnost v závěrečném účtu je ve výši 1 025 256,94 Kč. Z toho

- nesprávnost ve výkazu Rozvaha 1 025 256,94 Kč,
- nesprávnost ve Výkazu o plnění rozpočtu nebyla zjištěna.

Vzhledem k výskytu nesprávností v účetní závěrce ÚPV je nezbytné, aby kontrolovaná osoba zabezpečila provedení odpovídajících oprav ve svém účetnictví, které by popisované nedostatky odstranily.

3. Porušení rozpočtové kázně

Porušení rozpočtové kázně ve smyslu ustanovení § 44 rozpočtových pravidel bylo zjištěno v celkové výši 1 598 555,30 Kč.